



HÄMÄRÄN LAULU

Paluu Finnskogeniin

JORUNN JOHANSEN

4

POHJOISET
SAAGAT

 SAGA
EGMONT

Paluu Finnskogeniin

Jorunn Johansen

Paluu Finnskogeniin

Hämärän laulu 4

Suomentanut Saga Egmont

Editoinut Sanna Michael

Saga Egmont

Paluu Finnskogeniin – Hämärän laulu 4

Translated by SAGA Egmont
Edited by Sanna Michael

Original title: *Tilbake til Finnskogen*

Original language: Norwegian

Copyright © 2018, 2026 Jorunn Johansen and Saga Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788727221816

1st POD edition

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser. It is prohibited to perform text and data mining (TDM) of this publication, including for the purposes of training AI technologies, without the prior written permission of the publisher.

This work is republished as a historical document. It contains contemporary use of language.

www.sagaegmont.com

Saga is a subsidiary of Egmont. Egmont is Denmark's largest media company and fully owned by the Egmont Foundation, which donates almost 13,4 million euros annually to children in difficult circumstances.

Vognmagergade 11, 2, 1120 København K, Denmark

Henkilögalleria

Skoglän tila

Elisabeth Berg	Henrikin ja Kristinin tytär
Henrik Berg	maanviljelijä
Kristin Berg	Henrikin vaimo (kuollut)
Elli Lyyti	Elisabethin ja Olan tytär
Kristin	Elisabethin ja Emilin tytär
Henrikke	keittäjä
Mathilde	kotiapulainen
Emilie	lastenhoitaja
Veronica	kotiapulainen

Tangenin tila

Ola Hamnes	Victorin ja Kajsan poika
-------------------	--------------------------

Victor Hamnes	maanviljelijä
Kajsa Hamnes	Victorin vaimo
Sylvia Hamnes	Victorin ja Kajsan tytär
Petter	tallirenki, Sylvian aviomies
Sandra	Olan vaimo (kuollut)

Muut

Alexander Iversen	nimismies
Ivar Berg	muukalainen (kuollut)
Emil Berg	Ivar Bergin veli (kuollut)
Arnt	Emil Bergin toveri (kuollut)
Gaute Jenssen	Kristin Bergin rakastaja (kuollut)
Rouva Vilsen	Kristin Bergin ystävätär
Josefine Vilsen	rouva Vilsenin tytär
Niko	suomalainen, Elisabethin oikea isä
Agnete	sisäkkö Kristianiassa
William Larssen	Nikon liikekumppani
Per	ryysyläispoika, josta Elisabeth huolehtii

Edellinen kirja päättyi näin:

Henrikke ja Emilie olivat pesemässä astioita miesten ruokasalissa nauttiman aamiaisen jäljiltä.

Elisabeth käveli Kristinin luo ja halasi tätä. ”Sinä olet äidin tyttö. Et saa unohtaa sitä”, hän sanoi.

Kristin nyökkäsi useita kertoja ja jatkoi syömistä. Tyttö oli vielä pieni, mutta oli silti nyökännyt. Elisabeth ei ollut varma, kuinka paljon Kristin ymmärsi, mutta jostakin hänen oli aloitettava. Niko oli oikeassa, Elisabeth suosi Elliä.

”Otan kahvia Nikolle ja minulle. Onko se vielä kuumaa?” Elisabeth kysyi Henrikkeltä.

”On, ota vain.”

Elisabeth otti esiin kaksi kuppia ja asettia ja laittoi ne sekä kahvikannun tarjottimelle, jonka hän vei mukanaan takaisin salonkiin.

Niko oli istunut nojatuoliin. Hän näytti hyvin kalpealta. Elisabeth laski tarjottimen alas ja katsoi häntä.

”Onko jokin hätänä, Niko?”

”Ei, pitäisikö olla? Olen vain hieman väsynyt. Minulla on niin paljon tehtävää, ja minusta tuntuu kuin olisin jatkuvasti jäljessä.” Mies kurottaui kuppia kohti mutta pysähtyi kesken liikkeen, pani kätensä rinnalleen ja huokaisi.

”Mikä sinun on? Ehkä sinun pitäisi mennä makuulle hetkeksi? Olet tehnyt liian paljon töitä viime aikoina”, Elisabeth sanoi. Hän oli levoton. Jokin oli pielessä. Niko täytyi olla sairas.

”Ei ole mitään syytä huoleen”, Niko sanoi. ”Minua pistää usein rinnasta. Olen varma, että se menee pian ohi”, Niko huokaisi. Hiki helmeili hänen otsallaan, eikä hän pystynyt pitelemään kahvikuppiaan.

”Ehkä sinun pitäisi jättää kuppi paikoilleen siihen saakka, kunnes olosi on jälleen normaali”, Elisabeth ehdotti.

Niko painoi selkänsä tuolin selkänojaa vasten. ”Tämä on kamalaa! Minulla ei ole koskaan ennen ollut tällaista kipua.”

Nyt Elisabeth säikähti toden teolla. ”Kutsun tohtorin. Tuo ei vaikuta hyvältä, Niko. Uskomatonta, että sinulla on ollut tuollaisia kipuja ennenkin etkä ole sanonut mitään. Et ole tainnut käydä tohtorinkaan luona.”

Niko pudisti päätään. ”En ole, minulla ei ole ollut aikaa. Sitä paitsi tämä on yleensä mennyt ohi, mutta nyt tuntuu todella tuskalliselta.”

”Se ratkaisee asian. Pyydän Emilietä hakemaan tohtorin.”

”Ei, ei sinun tarvitse, Elisabeth. Olen varma, että se menee ohi”, Niko vakuutti voihkaisten, mutta se oli valetta. Elisabeth näki, että mies oli pyörtymäisillään, kun hän kyykistyi tämän eteen.

”Sinun täytyy yrittää rauhoittua”, Elisabeth änkytti. ”Hengitä rauhallisesti.”

Niko ei kuitenkaan pystynyt siihen. Hän avasi silmänsä, tarttui

Elisabethin käteen ja puristi sitä lujasti. ”Nyt tässä käy huonosti”, mies vaikeroi. Sitten hän lyyhistyi ja sulki silmänsä. Nikon pää retkahti rintaan, ja tuli aivan hiljaista.

Elisabethilta kesti muutaman sekunnin reagoida. Hän otti Nikon käden omaansa. Juuri sillä hetkellä Henrikke ryntäsi paikalle.

”Mitä on tekeillä?”

Elisabeth tuijotti Nikoa. Miestä, joka oli hänen isänsä. Elisabeth tiesi heti, että isä oli kuollut.

Eline tuijotti kauhuissaan eteensä. Niko oli saanut sydänkohtauksen ja kuollut! Hänen isoisoäitinsä biologinen isä oli kuollut! Se oli varmasti ollut kova isku isoisoäidille. Järkytyksestä puhumattakaan. Mitä seuraavaksi tapahtuisi?

Eline vilkaisi yöpöytää ja niitä kirjoja, joita hän ei ollut vielä lukenut. Hänen teki kovasti mieli jatkaa lukemista, mutta hänen oli pakko saada nukuttua. Eline oli niin väsynyt, että pystyi tuskin pitämään silmiään auki. Hän laski juuri loppuun lukemansa kirjan käsistään, veti peiton tiukasti vartalonsa ympärille ja kääntyi kyljelleen. Isoisoäitiparka. Hänellä oli ollut melkoinen elämä, eikä hänen tarinansa ollut vielääkään ohi. Oliko isoisoäiti todella alkanut tuntea jotakin Williamia kohtaan? Hän oli kuvaillut Williamia kirjassaan komeaksi ja hienoksi mieheksi, mutta miehen suhde kevytkenkäiseen sisäkköön oli tullut Elinellekin järkytyksenä. Ja entä isoisoäidin reaktio? Alkoiko hän pikkuhiljaa unohtaa Olan? Vai oliko hän vain joutunut työntämään kaipuunsa taka-alalle? Olihan isoisoäiti kirjoittanut, ettei kestänyt ajatella Olaa ja ettei tiennyt enää mitään Olan kuulumisista.

Eline yllättyi tuntiessaan lämpimän kyyneleen valuvan pitkin poskeaan. Hänestä tuntui kuin hän olisi lukenut omasta elämästään. Melkein kuin tuo kaikki olisi tapahtunut hänelle itselleen. Miksi hän ei enää uneksinut komeasta, vaaleasta miehestä, joka ratsasti kauniilla hevosella? Miksi hän ei enää nähnyt miestä ratsastamassa niityn poikki, ylpeänä, komeana ja ryhdikkäänä?

Eline ei kestänyt ajatella asiaa ja pyyhki pois kyyneleet, jotka vierivät hänen poskiaan pitkin. *Toivon koko sydämestäni, että palaat takaisin Finnskogeniin, isoisoäiti. Että saat tavata Olan uudelleen, koska tarinanne ei voi päättyä näin. Rakkauden ei pitäisi*

päättävä näin. Jos niin käy, menetän uskoni rakkauteen. Uskoni siihen, että on olemassa sielunkumppaneita. Että mies voi kutsua mielitiettyään rakastetukseen.

Eline nousi äkkiä istumaan sängyssään ja hieroi silmiään. *Minä näin sinut taas! Niin, sinä olit siellä! Näin unta, ja jälleen kerran tunnen kaipuuta. Syvää kaipuuta sinua kohtaan. Kuka ikinä oletkaan. Näin hymysi. Säihkyvän hymysi. Ja silmäsi. Tiedän, että olet siellä. Toivon, että olet siellä, hän korjasi hämmentyneenä. Tuntui kuin koko Elinen keho olisi ollut tullessa. Liekit roihusivat hänen sydämessään, ja veri virtasi kuumana hänen suonissaan.*

Eline katseli ympärilleen viileässä valkoseinäisessä makuuhuoneessa. Hän katsoi vihreää huonekasvia, jota hän oli unohtanut kastella. Se roikotti lehtiään ja näytti kovin janoiselta, mutta Eline näki vain *hänet*. Siitä oli niin kauan, kun Eline oli viimeksi nähnyt unta vaaleasta miehestä, että hänen kehoaan kihelmöi nyt, kun mies viimeinkin oli ilmestynyt jälleen hänen uneensa. *Sinä olet siellä, Finnskogenissa. En usko, että sekoitan sinua isoisoäitini elämään, koska näin sinut jo ennen kuin aloin lukea kirjoja. En uneksi menneisyydestä. Kyse on nykyhetkestä.*

Yhtäkkiä Eline huomasi, että kello oli jo kymmenen. Sillä ei kuitenkaan ollut väliä. Oli lauantai, ja hänellä oli vapaapäivä. Tännään hän voisi olla isoisoäidin luona monta tuntia.

Eline odotti sitä jo innolla, koska hänellä oli roppakaupalla kysymyksiä, joihin hän toivoi saavansa vastauksen. Per? Kuka tuo poika oli? Ja mikä oli Perin kohtalo, sillä Eline ei ollut kuullut hänestä mitään aikaisemmin.

Eline oli yhtäkkiä aivan hereillä ja hypähti ylös sängystä. Hän katsoi ulos ikkunasta. Aurinko paistoi, joten päivästä tulisi todennäköisesti lämmin.

Yhtä lämmin kuin hänen sydämensä.

Isoisoäiti istui keittiössä hoitajan kanssa juomassa kahvia, kun Eline lopulta saapui vanhainkotiin. Vanhus vilkutti, ja Eline käveli hänen luokseen.

”Täälläkö sinä istut?” Eline kysyi ja tervehti samalla nuorta tyttöä, joka tiskasi astioita. Eline oli nähnyt tuon suloisen vaa-leahiuksisen tytön monta kertaa aikaisemminkin. Hän tiesi, että juuri tämä tyttö piti eniten huolta hänen isoisoäidistään.

Isoisoäiti naurahti. ”Niin, minun piti vaivata Veraa hieman, ja sitten ajattelin, että hänkin tarvitsee hieman seuraa. Täällä on viikonloppuisin vähemmän hoitajia.”

Eline kumartui. ”Et saa tuhlata hänen aikaansa. Täällä on paljon ihmisiä, jotka tarvitsevat huolenpitoa”, hän kuiskasi.

Isoisoäiti tuhahti. ”Veralla on aikaa. Kaksi muuta työntekijää ovat juuri kierroksella.”

Eline kohautti olkapäitään. ”No siinä tapauksessa. Näytät tänään hyvinvoivalta, isoisoäiti.”

”Niin, olen nukkunut hyvin. Voin paremmin ilman kaikkia niitä tabletteja, joita minun pitäisi muka ottaa joka päivä. Syljen ne aina salaa pois”, isoisoäiti kuiskasi hymyillen ovelasti ja vilkaisi samalla Veran poispäin kääntynyttä selkää.

Paljastus ei tullut Elinelle yllätyksenä. Se oli tyypillistä isoisoäitiä. Vanhus ei antanut kenenkään määrällä itseään.

”Ymmärrän, mutta haluatko, että vien sinut huoneeseesi?” Eline nyökkäsi Veralle, joka kääntyi ympäri ja hymyili.

Isoisoäiti, jonka vartalo oli kumara ja jonka pitkät, hoikat sormet olivat jo vanhat ja ryppyiset, katsoi Elineä vaisusti hymyillen. ”Olet näköjään utelias. Saitko luettua kirjan loppuun?”

”Sain. Niko –”

”Shh. Voimme puhua siitä huoneessani.”

Eline nyökkäsi ja auttoi vanhuksen suureen saliin. Siellä istui joitakin asukkaita tuijottamassa tyhjyyteen. Näky oli kovin surullinen. Vanhukset näyttivät siltä kuin he olisivat vain istuneet odottamassa, että pääsisivät viimein pois. Eihän vanhuuden sel-laista pitänyt olla? Missä heidän läheisensä olivat? Eline näki mui-den vanhainkodin asukkaiden luona harvoin vieraita. Se oli kovin surullista ja sattui hänen sydämeensä. Siinä vanhukset istuivat peitot jalkojensa suojana ja muistelivat luultavasti mennyttä elä-määnsä. Nuoruuttaan. Lapsuuttaan. Aikaa, jolloin he vielä juok-sentelivat ympäriinsä ja uskoivat elämän olevan rikasta ja hyvää. Tämä oli pääteasema. Suurin osa vanhainkodissa asuvista van-huksista tiesi sen varsin hyvin.

Eline auttoi isoisoäitinsä nojatuoliin. Vanhus huokaili hakies-saan parempaa asentoa, ja Eline yritti unohtaa salin surullisen tunnelman.

”Sinä siis luit Nikosta?” isoisoäiti kysyi ääni väristen. ”Se oli hirveä järkytys. Luulin, että hän oli vahva ja terve mies, ja sitten hän kuoli aivan silmiäni edessä. En ole tainnut koskaan päästä siitä kokemuksesta täysin yli.” Vanhus näpelöi jalkojaan peittävää ruutupeittoa, joka oli Elinen mielestä täysin tarpeeton. Huo-neessa oli kuuma. Melkein tukahduttavan kuuma.

Eline istuutui sängyn reunalle, kun hän oli ottanut peiton pois ja taitellut sen kokoon. ”Ymmärrän sen. Minäkin olin järkyttynyt. Millaiseksi elämäsi muuttui hänen kuolemansa jälkeen?”

”Matkustin kotiin Finnskogeniin. Muuta en kerro, kultaseni.”

Se Elinen olisi pitänyt arvata. Isoisoäiti oli päättäväinen nai-nen. ”Mitä sinulle ja Williamille sitten tapahtui? Entä Perille? Halkean uteliaisuudesta.” Eline yritti, mutta vanhus piti suunsa tiukasti kiinni. Siitä huolimatta hän sai lopulta jotakin irti.

”Williamille? Niin, lue vain eteenpäin. Siksihän minä annoin sinulle kirjat, Eline.”

”Tiedän sen, mutta entä Ola? Suuri rakkautesi.”

Isoisoäiti pyyhki kyyneleen silmäkulmastaan. ”Niin, Ola. En unohtanut häntä koskaan. Hänestä tuli melkein kuin pakko-mielle. Saimme vain yhden yhteisen kevään. Se oli kuitenkin riittävästi, sillä en unohtanut häntä milloinkaan.” Vanhus nosti kätensä sydämelleen. ”Hän asuu täällä. Siellä hän pysyy ikuisesti. Niin, jopa sitten, kun kuolen, koska silloin me tapaamme jälleen.”

Eline ei pitänyt siitä, että isoisoäiti puhui tuolla tavalla kuolemasta. Siitä huomauttaminen ei olisi kuitenkaan hyödyttänyt mitään. Ola oli ja pysyi isoisoäidin suurena rakkautena, vaikka isoisoäiti olikin kirjoittanut kirjassaan, että luuli kehittäneensä tunteita Williamia kohtaan.

”Miten sinun ja Williamin kävi? Saitteko korjattua välinne?”

”Saimme”, vanhus vastasi ykskantaan. ”Miksemme puhuisi jostakin muusta? Haluan, että luet kirjat loppuun. On liian tus-kallista puhua siitä, mitä tapahtui.” Isoisoäiti pudisti hieman päätänsä. ”Näen sinussa niin paljon Olaa. En hiustesi värissä, vaan katseessasi. Tavassa, jolla liikut, ja hyvydessäsi. Juuri sellainen Olakin oli. Hän oli maailman paras ja ystävällisin mies. Valitettavasti hänen isänsä päätti kaikesta hänen puolestaan ja Ola antoi ohjailla itseään.” Isoisoäiti maiskautti hieman suutaan ennen kuin laski kätensä syliinsä. ”Niin, hänen isänsä.” Isoisoäiti pudisti päätänsä. ”Hänen äitinsä myös. Olan äiti oli sukua isälleni Henrikille, mutta hänen lapsensa tulevaisuus meni kaiken edelle. Olan äiti ei ymmärtänyt, että se kaikki tekisi Olan onnettomaksi. Kaikessa oli kyse suvun nimestä ja kunniasta. Mitä roskaa! Mehän olimme yhtä perhettä. Sitä paitsi minulla ja Olalla oli yhteinen lapsi. Siinä ei olisi pitänyt olla mitään väärää. Meistä olisi voinut tulla on-

nellinen perhe, ja Olan vanhemmat olisivat saaneet olla mukana lapsenlapsensa elämässä, mutta ei...”

”Mitä Olan pojalle kävi?”

Isoisoäiti laski katseensa. ”En halua puhua siitä. Voit sen sijaan viedä minut ulos puutarhaan. Aurinko paistaa niin ihanasti. En ehkä ole näkemässä sitä enää huomenna.”

Eline nousi sängyltä, tarttui isoisoäitiä kainaloista ja auttoi tämän pyörätuoliin.

”Voimme mennä ulos aurinkoon, mutta en pidä siitä, että puhut tuolla tavalla, isoisoäiti. Sydämeeni sattuu joka kerta, kun mainitset kuoleman.”

Isoisoäiti tuijotti Elineä. ”Ymmärrän, että sinusta on tuskallista kuulla minun sanovan niin, mutta kyse on tosiasioista. Viihdyn täällä, koska tulet joka päivä käymään luonani. Henkilökunta pitää minusta hyvää huolta, ja minä valitan, jos olen tyytymätön. Jos haluan katsoa televisiota, he eivät uskalla kieltää minua viettämästä aikaa päivähuoneessa. Voin myös halutessani jutella muiden asukkaiden kanssa, vaikka useat heistä ovatkin seniileitä. Tämä kaikki on kuitenkin alentavaa. En usko, että totun koskaan vaippoihin. No jaa, unohdetaan se. Vie minut nyt ulos. Tarvitsen raitista ilmaa ja haluan tuntea olevani elossa, ainakin hetken aikaa.”

Eline teki työtä käskettyä ja työnsi isoisoäidin ulos ajatellen samalla vanhusta ja tämän elämää. Eline ei uskonut kenenkään vanhainkodissa ajattelevan, että tuo pyörätuolissa istuva vanha nainen oli joskus ollut nuori. Että hänellä oli ollut unelmia ja että hän oli ollut kerran niin rakastunut, ettei ollut koskaan unohtanut rakastettuaan. Että hänellä oli ollut lapsia ja että hän oli kerran ollut vahva nainen. Niille, jotka työskentelivät vanhainkodissa, isoisoäiti oli vain yksi sen lukuisista uupuneista asukkaista.

Vanhus, joka saattoi aika ajoin olla hankala. Siitä huolimatta isoi-soäidistä pidettiin hyvää huolta, mutta tekivätkö työntekijät sen koko sydämellään vai vain siksi, että se oli heidän työtään?

Ajatus painoi Elinen mieltä, koska ihmisistä oli tullut niin kyl-mäkiskoisia toisiaan kohtaan. Mihin oli kadonnut myötätunto ja aitous? Eivätkö ihmiset ymmärtäneet, että jonakin päivänä heillä-kään ei olisi jäljellä muuta kuin unelmansa ja muistonsa mennei-syydestä? Että jonakin päivänä hekin joutuisivat tuntemaan ole-vansa taakka ja kokisivat itsensä enemmän tai vähemmän avutto-miksi?

Eline ei uskonut ihmisten ymmärtävän. Sellainen ei koskenut heitä, koska heillä oli vielä nuoruutensa.

Isoisoäiti muuttui puutarhassa puheliaammaksi. Siellä työskentelevä puutarhuri oli varsin taitava. Mies hoiti kukkia kuin ne oli-sivat olleet hänen omia lapsiaan. Vanhainkodin henkilökunta piti puolestaan huolen siitä, että puutarhakalusteet pysyivät siisteinä ja puhtaina. Puutarhassa oli tänään vain muutamia asukkaita, mikä kummastutti Elineä. Eikö väkeä olisi pitänyt olla enemmän nyt, kun aurinko paistoi ja ulkona oli suorastaan kuuma?

”Miksei kukaan ole tänään ulkona? En ymmärrä”, Eline sanoi, kun hänen isosoäitinsä siemaili kahvia, jonka he olivat ostaneet mukaansa kahviosta.

”Työvuorossa ei ole tarpeeksi väkeä. Monet joutuvat jäämään sänkyyn, koska hoitajat eivät pysty auttamaan kaikkia. Olen vielä melko hyväkuntoinen ja aivoni toimivat, joten minun ei tarvitse maata vuoteenomana suurinta osaa päivästä. Pystyn päättämään itse, koska haluan levätä, mutta täällä on useita dementoituneita vanhuksia. He eivät pääse lainkaan ulos huoneistaan. Tämän lai-toksen todellisuus on lohduton, minä jos kuka tiedän sen.”

Kohtalo kutsuu takaisin metsän siimekseen

Elisabeth perii yllättäen edesmenneen isänsä tilan Finnskogenista. Kun mikään ei enää sido Elisabethia Kristianiaan, päättää hän palata lapsuutensa maisemiin.

Finnskogenissa vanhat tunteet Olaa kohtaan heräävät jälleen. Samalla Elisabethin perimällä tilalla alkaa tapahtua selittämättömiä asioita. Kun menneisyyden salaisuudet ja yliluonnolliset voimat sekoittavat Elisabethin uutta elämää, hänen on tehtävä valintoja, jotka muuttavat kaiken.

Hämärän laulu on osa Pohjoiset saagat -kirjauniversumia – koukuttavia historiallisia kirjasarjoja Norjan vuonoilta aina Huippuvuorten revontulien loisteeseen.

Jorunn Johansen on norjalainen kirjailija. Innoituksen Hämärän laulu -sarjaan hän on saanut Etelä-Norjan Finnskogenin jylhistä maisemista, joissa hän viettää kesänsä.